

Arbetsmarknadsnämnden
Förslag till beslut

Datum: Diarienummer:
2019-08-09 AMN-2019-0264
Rev. 2019-08-19

Handläggare:
Weronica Öhrt

Arbetsmarknadsnämnden

Uppsägning av tandvårdsavtal

Förslag till beslut

Arbetsmarknadsnämnden föreslås besluta

att nämnden säger upp tandvårds- och medicinavtalet som finns mellan husläkarmottagningen och avdelningen Socialtjänst-ekonomiskt bistånd.

Ärendet

Bakgrund

Avtalet innebär att en person som sökt sig till husläkarmottagningen för hemlösa vid behov kan remitteras till specialisttandvårdsmottagningen på Akademiska sjukhuset för behandling. En person som remitterats dit via avtalet kan få kostnader om max 15 000 kr betalda av avdelningen socialtjänst-ekonomiskt bistånd. Faktura skickas då från specialistmottagningen direkt till ekonomiskt bistånd som sedan beviljar kostnaden. En person kan endast få tandvårdskostnader betalda en gång. Även medicinkostnader inryms i avtalet.

Avtalet kom ur ett projekt som startade 2007 i samarbete med Uppsala läns landsting. I projektet medgav nämnden en förenklad handläggning för de patienter som valdes ut av läkaren vid husläkarmottagningen för hemlösa. Projektet omfattade tio personer under ett års tid. Verksamheten och avtalet permanentades enligt beslut av Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden 2008-09-18. Motiveringen var då att en god munhälsa med hela och fungerande tänder är viktigt för alla människor och man pekade på att just gruppen hemlösa, som ofta har dålig tandstatus, hade extra svårt att kunna få tillgång till tandvård om det inte skapades flexibla mottagningssystem. Att boka tid, komma på utsatt tid och betala patientavgiften fungerade vanligtvis inte för den gruppen och även om det fanns inkomster i form av sjukersättning/pension medför ett liv som hemlös att personen ofta har en svår ekonomisk situation. Det har uppskattningsvis handlat om cirka 5-10 personer per år som erhållit stöd enligt nämnda avtal.

Förutsättningarna har dock förändrats sedan beslutet om att ingå avtalet togs, vilket redogörs för i ärendet.

Föredragning

Avdelningen socialtjänst-ekonomiskt bistånd har i dialog med ovan nämnd husläkarmottagning diskuterat avtalet och de är överens om att arbetet med de hemlösa munmunhälsovård bör ske annorlunda. Detta förutsätter att avtalet sägs upp för att därefter påbörja nya samtal om annat arbets sätt.

Avdelningen socialtjänst-ekonomiskt bistånd har uppmärksammat att drygt hälften av de personer som får tandvårdskostnader via tandvårdsavtalet har egna inkomster i form av t.ex. sjukersättning eller pension och att dessa ofta överstiger norm. Utöver detta definieras dessutom vem som är hemlös av husläkarmottagningen för hemlösa betydligt mer generöst än socialtjänst-ekonomiskt bistånds definition.

Husläkarmottagningen för hemlösa definierar personer boende i ett bostadssocialt kontrakt som hemlösa då de inte har ett eget hyreskontrakt. Socialtjänst-ekonomiskt bistånd definierar någon som hemlös endast om personen saknar en bostad. Detta gör att personer som inte är hemlösa i bemärkelsen att de saknar en bostad kan remitteras från mottagningen och på så vis få kostnader för tandvård och mediciner betalda utan att genomgå den vanliga biståndsprövningen. Det var inte dessa personer som avsågs med målgruppen hemlösa när avtalet ingicks.

Det är utöver detta även svårt att spåra att medicinfakturorna som inkommer från apotek ursprungligen kommer från husläkarmottagningen för hemlösa. Handläggaren får endast de första 6 siffrorna av personnumret och måste sedan manuellt leta i Procapita vilket är tids- och resurskrävande. Allt detta gör sammantaget förfarandet rättsosäkert då det är svårt att säkerställa att det faktiskt är målgruppen som avses som inkommer med faktura för medicin- och tandvårdskostnader.

Att denna grupp har möjlighet att få medicin- och tandvårdskostnader betalda av ekonomiskt bistånd trots att vissa ur gruppen skulle ha råd att betala hela eller delar av sina kostnader själva går inte att motivera ur ett likabehandlingsperspektiv. De personer som saknar bostad och/eller inkomst kommer fortfarande att bli beviljade bistånd enligt samma bedömningar som andra grupper. Klienter ur denna målgrupp bör medverka och bidra på samma villkor som andra grupper som ansöker om ekonomiskt bistånd. Individer som ansöker om bistånd bör vara med i hela processen från ansökan till utbetalning. På så sätt säkerställs att bistånd betalas ut till individer som inte har tillräcklig egen inkomst och inte till personer som har inkomst över norm.

Enligt dagens system inkommer faktura till socialtjänst-ekonomiskt bistånd och beviljas utan prövning. För att betalning ska kunna ske måste dock personen skrivas in i socialregistret. Om personen sedan tidigare har kontakt med avdelningen då hen saknar inkomst så finns personen redan registrerad. Men personer som inte sedan tidigare är registrerade skrivs in i socialregistret utan att handläggaren har träffat personen. Personer som inte har träffat en socialsekreterare bör inte skrivas in i socialregistret men detta krävs alltså för att utbetalning ska kunna ske. Under 2018 inkom 13 fakturor för medicin- och tandvårdskostnader för personer som inte fanns inskrivna hos ekonomiskt bistånd.

Förutsättningarna för att ansöka om ekonomiskt bistånd har i och med möjligheten till e-ansökan förändrats och förenklats sedan 2007 när projektet startade. E-ansökan underlättar för individer att ansöka om ekonomiskt bistånd och möjligheten till att göra en nödansökan finns alltid för alla grupper. Husläkarmottagningen för hemlösa finns kvar och kan erbjuda samma stöd som de gjort tidigare. Skillnaden i och med uppsägande av avtalet blir att gruppen som besöker mottagningen får ansöka om ekonomiskt bistånd för tandvårds- och medicinkostnader på samma villkor som andra. Ur ett likabehandlingsperspektiv är det viktigt att alla som ansöker om ekonomiskt

bistånd prövas på samma villkor och blir beviljade bistånd enligt samma kriterier och bedömningar.

Konsekvensanalyser

Generell konsekvensanalys

Som det redovisas för i beslutsunderlaget till nämnden 2008-09-18 finns risken att målgruppen hemlösa i och med uppsägning av avtalet i lägre utsträckning kommer att söka sig till och fullfölja tandvårdsbehandling. Målgruppen har dessutom generellt sämre tillgång till internet för att kunna göra en e-ansökan vilket kan leda till att de inte ansöker om ekonomiskt bistånd för sina medicin- och tandvårdskostnader. Dock finns husläkarmottagningen för hemlösa kvar då den tillhandahålls av Region Uppsala och kan om inte hjälpa till med att göra ansökan, åtminstone informera om att det finns möjlighet till att ansöka via internet. Det finns datorer med internetuppkoppling på t.ex. bibliotek som en person utan egen tillgång till internet kan låna för att utträta sina ärenden. Konsekvensen att det blir ett mer rättssäkert och jämlikt bedömningsförfarande, vilket förväntas leda till att utbetalningar till personer med inkomst över norm upphör, väger däremot upp nämnda risk.

Jämställdhetskonsekvensanalys

Uppsägningen av avtalet bör inte ha någon särskild konsekvens för något kön då det inte finns någon prioritering av män, kvinnor eller personer med annan könstillhörighet eller uttryck. Målgruppen är hemlösa, oavsett könstillhörighet, och därför påverkar uppsägning av avtalet alla individer likvärdigt.

Barnkonsekvensanalys

Uppsägningen av avtalet har inte någon konsekvens för barn då målgruppen inte innefattar barn.

Näringslivskonsekvensanalys

Uppsägningen av avtalet bör inte ha någon konsekvens för näringslivet.

Ekonomiska konsekvensanalys

Det är svårt att bedöma de ekonomiska konsekvenserna då systemet som avtalet innebär gör att avdelningen socialtjänst-ekonomisk bistånd inte kan veta om personen som ansöker har en egen inkomst överstigande norm eller inte då inkomstprövning inte görs. Men då avdelningen har uppmärksammat att uppskattningsvis fler än hälften av de som får tandvård och medicin betalt genom avtalet har en inkomst i form av sjukpenning eller pension som överstiger norm så bör kostnaderna minska förutsatt att antalet ansökningar ligger på samma nivå som under avtalets giltighetstid. Kostnaderna skulle då minska eftersom fler avslag skulle göras om det är personer med inkomst över norm som ansöker om ekonomiskt bistånd.

Arbetsmarknadsförvaltningen

Lena Winterbom
Direktör